

Hyvästi tai näkemiin

Kun ihminen saa kaksoset, hänelle pitäisi myös kasvaa lisäkädet ja lisäpää. Edellisiä hän tarvitsisi muun muassa silloin, kun lapset alkavat kiljua yhtä aikaa nälkänsä. Jälkimmäinen taas olisi hyvä niinä öinä, joina lapset heräilevät vuoron perään vaatimaan erilaisia palveluja: toinen pää voisi nukkua silloin, kun toinen ahertaa. Koska lisäpäiden ja -käsien kasvaminen on hyvin harvinaista, sovittiin meidän perheessä jo etukäteen, että myös isä luovuttaa keskeiset kehonosansa lasten käyttöön. Ratkaisu on nyttemmin osoittautunut hyväksi, mutta uppoutuminen kahden pikkuneidin palvelukseen vaatii armottoman veronsa: Virittäjä saa ainakin toviksi jäädä. Heitänkin nyt tässä sananvuorossa hyvästit lehdelle ja luon samalla silmäyksen Virittäjän nykytilaan ja tulevaisuuteen.

Tuskin liioittelen, jos sanon, että Virittäjä voi tätä nykyä monella tapaa hyvin. Parissa vuodessa on tilaajien määrä melkoisesti kasvanut, kirjoitusten tarjonta moninkertaistunut ja sivumäärä tuntuvasti runsastunut. Palautteesta päätellen lehti jopa ärsyttää tai ihastuttaa ihmisiä. Ainoa huolenaihe on talous. Tällä en tarkoita viimevuotista isohkoa alijäämää (ks. kertomusta Kotikielen Seuran 118. toimintavuodesta s. 275), joka on suhteutettava edellisvuotiseen runsaaseen ylijäämään ja siihen, että kulut syntyivät menestyksekkäästä, nopeasti itsensä maksavasta tilaajakampanjasta. Tarkoitan sitä, että lehdelle myönnetty valtionapu on tänä vuonna paljon pienempi kuin aiemmin. Ja tämä tilanne tulee toistumaan ja pahenemaan tulevaisuudessa. Lehden pitäisi siis pienentää menojaan tai lisätä tulojaan.

Menojen pienentämiseksi voisi tietenkin supistaa vuosikerran sivumäärää. Tähän kyllä pyritään jo kuluvana vuonna, mutta todella tuntuvat supistukset eivät ole oikein sopusoinnussa sen kanssa, että kirjoitusten tarjonta on tavattomasti kasvanut. Pitäisi siis keksiä muitakin säästökeinoja. Sellaiseksi on ehdotettu tekstinvalmistuksen siirtämistä toimitukselle, jolloin vieraan tehtäväksi jäisi lähinnä vain tietokonetulosteen kuvaaminen ja painaminen. Kukaan ei ole tehnyt tarkkoja laskelmia tällaisen muutoksen hyödyistä, joten varmuutta ei ole siitä, maksaisiko

omassa piirissä teetetty työ mahdollisine sosiaalikuluneen ja heikompine teknisine resursseineen vähemmän kuin muualta ostetut palvelut. Seuraajallani onkin tässä mielenkiintoinen pähkinä ensipurtavakseen.

Entä tulojen lisääminen? Tilaushintojen korottaminen voisi olla kohta paikallaan, mutta ratkaisevaa apua siitä ei ole. Erilaisten yksityisten avustusten aktiivisempi hakeminenkaan tuskin antaa lehdelle pysyvämpää taloudellista turvaa. Mistä sitten rahat? Mielessäni on pari ehdotusta, jotka liittyvät toisiinsa ja laajempaan lehden statuksen muuttamiseen.

Virittäjä on Kotikielen Seuran lehti. Ainakin taloudellisesti tuo seura on kuin kääpiö, joka kannattelee hartioillaan maapalloa: Virittäjää. Voisi olla monessakin mielessä edullista, että lehden taustaorganisaatioiden piiriä laajennettaisiin. Yksi mahdollinen järjestely voisi olla se, että maamme kaikki fennistiset laitokset käyttäisivät osia julkaisuvaroistaan Virittäjän tukemiseen (hiukan samassa hengessä kuin Helsingin yliopisto on tukenut Virittäjää työtiloin ja muin materiaalisin avuin). Virittäjästä voisi jopa kehittää Kotikielen Seuran ja Suomen eri fennististen (ja miksei myös muiden lingvististen) laitosten yhteisen aikakausjulkaisun.

Laajapohjaistamiseen liittyy luontevasti se, että Virittäjän toimitustapa muutettaisiin olennaisesti valtakunnallisemmaksi. Ehdotankin vielä, että lehdelle nimittäisiin paljon valtaa ja vastuuta saavat aluetoimittajat eri yliopistoihin ja että he alkaisivat aktiivisesti hankkia kirjoituksia ja tilaajia ja edistäisivät muutenkin yhteisen lehtemme etuja. Mahdotonta ei olisi sekään, että toimitus sijoittuisi milloin mihinkin yliopistoon. Nykytekniikka tekee tämän helpoksi.

Näihin yleisesti pohdittaviksi tarkoitettuihin ehdotuksiin päätän nyt tällä erää viimeisen sananvuoroni. Kiitän vielä kaikkia niitä, jotka ovat tukeneet ja rohkaisseet minua tuulisella päätoimittajan taipaleellani. Myös muunlaisen, ehkä paljon runsaamman palautteen antajia kiitän: sukellus ihmisluonteen ja tiede-elämän syviin pohjavesiin oli unohtumaton kokemus. Toivon, että seuraajani mieli on yhtä tyven ja autereinen, kun hän vuorollaan luovuttaa fennistiikan lippulaivan ruorin muihin käsiin. Toivotan hänelle hyvää laitamyötäistä, paljon auringonpaistetta ja ennen muuta rentoa purjehtijan mieltä!

MATTI LARJAVAARA